

Orimattilan kaupunki

Esiopetuksen kulttuurikasvatus- suunnitelma 2019

Liite esiopetussuunnitelmaan

Sisällysluettelo

Kulttuuripolulla.....	3
Pohdittavaksi ja suunnittelun tueksi.....	4
Kulttuuri- ja taiteenalat.....	5
Arviointilomake.....	6
Kuvapolku.....	7
Projekti.....	10
Orimattilassa.....	12
Vinkit ja linkit.....	14

Työryhmä:

Lilli Norra-Frisk, Ito

Agnieszka Robak-Haikonen, Ih

Henrika Suna, Orimattilan kaupungin kulttuuritoimenjohtaja

Helena Lankinen, lastenkuvataideohjaaja

Sirkku Palokangas, kuvataideopettaja

Kuvitus ja taitto:

Agnieszka Robak-Haikonen

Päivitys 1/2019 Lilli Norra-Frisk

Kulttuuripolulla ...

Kulttuuripolku on yleistynyt useissa kunnissa nimeksi, jolla kuvataan varhaiskasvatuksen tai perusopetuksen ja kulttuuritoimijoiden yhteistyön muotoa. Se määrittelee konkreettisesti missä vaiheessa varhaiskasvatusta tai perusopetusta on tavoitteena esimerkiksi tehdä vierailuja kulttuurilaitoksiin tai milloin on tarkoitus osallistua taidekasvatustyöpajaan.

Kulttuuripolku ei välttämättä määrittele mitä vierailussa on tarkoitus oppia, mutta sen avulla kulttuurikasvatusta on helppo aikatauluttaa ja resursoida. Orimattilan esiopetussuunnitelmassa puolestaan määritellään eheytyneet oppimiskokonaisuudet, kokonaisuuksiin liittyvät opetuksen yleiset tavoitteet sekä yksityiskohtaisemmat tavoitteet, liittyen kulttuurikasvatukseen. (Esiops 4.3 ja 4.4).

Pohdittavaksi ja suunnittelun tueksi:

Mitä lastenkulttuuri on meidän yksikön arjessa?

Miten huomioimme kulttuurikasvatuksessa lapsen luonnollisen tavan toimia?

Millä tavoin kulttuurien moninaisuus näkyy yksikössämme? Henkilökunnassa, lapsissa, vanhemmissa?

Millä tavoin edistämme moninaisuuden ymmärtämistä ja millä tavoin se taas edistää yhdenvertaisuutta?

Mitä uutta tuomme esiopetusyksikköme kulttuurikasvatukseen?

Miten hyödynnämme meidän yksikön kulttuuriympäristöä ja -palveluja?

Mitä tarkoittaa kulttuuriperintö ja millaista on lapsen oman kotiseudun kulttuuriperintö?

Mitä se meidän yksikössämme tarkoittaa, ennen, nyt ja huomenna?

Mitkä ovat päiväkodin tai koulun esiopetuksen omia perinteitä: juhlat, tapahtumat ja tavat toimia yms?

Mitä kulttuuri- ja taidefestivaaleja tai perinnetapahtumia on paikkakunnallamme?

Miten kulttuurikasvatus toteutuu esiopetussuunnitelman kautta?

Miten taiteen- ja kulttuurinalat jo näkyvät yksikössämme? Mitä erityisosaamista meiltä jo löytyy?

Onko joku taiteenala jäänyt yksikössämme vähemmälle huomiolle?

Miten tuemme lasta löytämään omat persoonalliset ilmaisutapansa?

Toiminnan suunnitteluvaiheessa

kannattaa huomioida monipuolisesti

eri kulttuuri- ja taiteenalat!

Kulttuurikasvatus on pedagogista toimintaa. Tämä tarkoittaa tilanteeseen tarttumista, eikä vain tuokioon sidottua kulttuurikasvatusta. Tärkeää on lapsen oman kulttuurisen toiminnan mahdollistaminen. Yksikön sisäiset esitykset ovat myös lastenkulttuuria ja yhteistyö kulttuurilaitosten kanssa rikastuttaa arkea.

Teatteri.....?

Valokuvataide.....?

Media

ja

uudet

kulttuurin

alat.....?

Tanssi

ja

liikunta.....?

Sirkus.....?

Kuvataide.....?

Elokuva.....?

Sanataide.....?

Kulttuuriperintö

ja

maailman kulttuurit.....?

Festivaalit

ja

tapahtumat.....?

Arkkitehtuuri

ja

rakennettu ympäristö.....?

Musiikki

ja

säveltaide.....?

Muotoilu

ja

kädentaidot.....?

Tämä kulttuurikasvatussuunnitelma sisältää ehdotuksia, vinkkejä ja linkkejä esiopetusyksiköiden toiminnan suunnitteluun. Kulttuurikasvatussuunnitelmassa,

samoin kuin esiopetussuunnitelmassa, on kuitenkin kirjattuja tavoitteita. Vuonna 2016 kk-suunnitelmaan on kirjattu kaksi: "Kuvapolku" Orimattilan

kaupungin taidemuseossa ja omassa yksikössä toteutettava pidempiaikainen projekti.

Kuvapolku

Esiopetusikäisten kuvapolku Orimattilan kaupungin

taidemuseolla: Neljän teoksen polku & retki Orimattilan kirjastoon eli

Kulttuuriretki Orimattilan taidemuseoon & kirjastoon. Tarkka ohjeistus löytyy: pedanet/orimattila/esiopetus

Kulttuuriretken tavoitteena:

- on muodostaa lapselle käsitys siitä, mikä on taidemuseo.
- tuottaa esiopetusikäisille elämys: ”Tämä on minun kulttuuriperintöäni; me yhdessä omistamme nämä taideteokset!
- tuottaa oivallus siitä, että taiteessa on kyse ihmisen elämästä, tunteista, ihmisyydestä: taide on kuin ovi toisen ihmisen luo tai kokonaiseen maailmaan.
- rohkaista lasta omiin tulkintoihin taiteesta, rakentaa taiteeseen henkilökohtainen suhde, innostaa luovuuteen, kysymyksiin, kokeilemiseen ja toiminnallisuuteen.
- herättää lapsen kiinnostus kuvataiteisiin.
- vahvistaa käsitystä siitä, että on monenlaisia tapoja ilmaista asioita kuvallisesti sekä monenlaisia tapoja myös tehdä havaintoja kuvista.
- vahvistaa käsitystä siitä, että taiteessa on myös lupa ihmetellä ja jäädä vaille tiettyjä tarkkoja faktavastauksia.
- vahvistaa kykyä keskittyä ja rauhoittua tutkimaan yhtä kohdetta (taideteosta).
- vahvistaa lapsen taitoja kuuntelijana ja keskustelijana ryhmässä
- vahvistaa esiopetusikäisen ajattelun taitoja
- Kulttuuriretkellä kirjaston ”aarrearkku” tulee näkyväksi lapselle. Kirjojen, musiikin ja elokuvan talo tarjoaa tietoa, elämyksiä ja estetiikkaa, kokonaisia uusia maailmoja lukemaan oppivalle esiopetusikäiselle, myös jo lukemisen aloittaneelle. Kirjaston ”kestokulutusta”, kirjaston henkilökunnan opastuksella, kannattaa opetella jo pienenä, erityisesti esi- ja alkuopetusikäisille Lastu-kirjaston lainattavissa oleva, monipuolinen ja suuri materiaalitarkjonta on huomionarvoinen etu Orimattilan kirjastossa.

Projekti:

Omassa yksikössä toteutettava projektityöskentely:

Oman esiopetusyksikön pidempikestoinen "kulttuuriprojekti" antaa lähes rajattomat mahdollisuudet hahmotella, suunnitella, toteuttaa, dokumentoida ja arvioida yhdessä

lasten kanssa pienestä ideasta liikkeelle lähtevän "lumipallon" jonka suuntaa ja muotoa ei tiedä etukäteen.

Projektin toteuttamisen vastuuhenkilöksi kannattaa valita muutama aikuinen yksiköstä ja tekemisiä kannattaa dokumentoida alusta lähtien, olipa sitten kyse nukketeatteriesityksestä, omasta sähköisestä satukirjasta tms.

Projektityöskentely tarkoittaa pitkäkestoista, osa osalta, rakentuvaa esiopetustoimintaa. Projekti voi olla jonkun tietyn aihekokonaisuuden

valmistuminen kahden viikon aikana tai keskusaiheen ympärillä työskentelyä, tekemistä, havainnointia, oppimista ja elämyksistä

nauttimista vaikkapa kolmen kuukauden pituisen jakson ajan.

Esiopetusryhmän projektin aiheena voi olla oikeastaan mikä tahansa. Se voi olla oma teatteriesitys, johon valmistetaan itse nuket, kulissit,

musiikkia, valot, tehosteita jne. tai se voi olla puutukista itsetehdyille otuksille rakennettu kerrostalo, johon koverretaan kolot ja

askarrellaan huonekaluja, ympäristöä jne. Vuodenajan vaihtuminen voi näkyä tukkitalon elämässä, sinne voi joulun alla ilmestyä juhla-valaistus.

Tämän edellä mainitun projektin toteuttivat erään turkulaisen päiväkodin eskarit yhdessä aikuisten kanssa.

Projektityöskentelyssä on tärkeää:...

osallistaa esiopetusikäiset heti toiminnan alkaessa, he ovat mukana

yhdessä aikuisten kanssa ideoimassa ja suunnittelemassa tulevan toiminnan

aihetta ja sitä miten aihetta käsitellään.

Koko projektin ajan eskarit työskentelevät pienryhmissä / ryhmässä ja

ovat mukana luotsaamassa sekä kehittelemässä toimintaa. Projektityöskentelyssä

tärkeää on yhdessä onnistuminen ja tuotoksen valmistuminen,

mutta erityisesti tärkeää on yhdessä tekeminen, yhdessä pohtiminen,

havainnoiminen, oppiminen ja toiminnan arviointi.

Yhteys esiopetussuunnitelmaan

Projektityöskentely mahdollistaa uudistetussa valtakunnallisessa esiopetussuunnitelmassa kirjattujen tavoitteiden ja sisältöjen toteutumisen.”

Esiopetuksessa lapsia rohkaistaan ja ohjataan käyttämään ilmaisun eri muotoja. Opetus suunnitellaan niin, että lapset saavat elämyksiä taiteesta sekä kokemuksia luovasta prosessista ja siihen kuuluvasta suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin kokonaisuudesta.

Toiminnan lähtökohtana ovat lasten aistimukset, havainnot ja kokemukset. Lapsia kannustetaan kertomaan ideoistaan, työskentelystään ja niihin liittyvistä kokemuksista. Toiminnan tuotoksia tarkastellaan yhdessä, ja yhteinen tekeminen näkyy oppimisympäristöissä.

Lasten ilmaisussa ja työskentelyn dokumentoinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja välineitä. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä ja lähiseudun kulttuuritarjontaa”. (Orimattilan esiopetussuunnitelma. 4.3 Oppimisen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet, ilmaisun monet muodot.)

Orimattilassa:

Muistomerkit ja patsaat

Keskustassa: Orimattilan Sankarihauta,
Karjalaan jääneiden vainajien
muistomerkki hautausmaalla, Vakaumuksensa
puolesta vuonna 1918
kaatuneiden muistomerkki hautausmaalla,
saksalaisten kaatuneiden

muistomerkki hautausmaalla, Mannerheim-
ristin ritari Toivo Johannes
Ovaskan hautakivi hautausmaalla,
"Elämänpuut parivartiossa" seurakuntakodin
edustalla, laatta seurakuntakodin
seinällä: Veteraanien
perintö- vapaa isänmaa, "Ajan railo"
veteraanimuistomerkki Jymyllin
mäellä, "Pallopatsas" vapaussodan
muistomerkki seurakuntakodin
edessä, Orimattilan miesten taistelupaikat
ja sotien muistoristit – taulu
kaupungintalolla, J.H. Erkon patsas
kaupungintalon edustalla, Orimattilan
varsat -monumentti valtion
virastotalon edustalla, Urho Kekkosen
muistokivi valtion virastotalon
edustalla,

Pullomuseo

Puistotie 12 B

orimattilanpullomuseo.net

Soile Yli-Mäyryn

Taidelinna

Erkontie 8, www.soileyli-mayry.com

Rakennettu kulttuuriympäristö

ja arkkitehtuuri

Museoviraston merkittäväksi luokittelemat

kohteet:

Orimattilan kirkonmäki,

Tönnönkosken silta ja myllypaikka,

Heinämaan kylä,

Kinttulan kartano,

Ratulan kartano.

Orimattilan

taidemuseo

Lahdentie 65

Kulttuuritalo 2. krs

puh. 044 781 3567

www.orimattila.fi/taidemuseo

henrika.suna@orimattila.fi

Orimattilan

kotiseutumuseo

Pappilantie 4

puh. 040 569 6672

(kulttuuritoimenjohtaja)

puh. 044 781 3567

(taidemuseo)

www.orimattila.fi

Artjärven

kotiseutumuseo

Artjärven kotiseutuyhdistys,

pj. Kirsti Metso

puh. 040 099 7528

www.orimattila.fi

Orimattilan Taideyhdistys, orimattilantaideyhdistys.blogspot.fi

Mallusjärven

taiteilijayhteisö.

Kuvataiteilijat: Tytti Götsch,

Virpi Kanto, Tapani Kokko,

Jukka Lehtinen ja Marko Suomi.

Heinämaan

Pitsinkutojat ry.

www.heinamaanpitsi.fi

Orimattilan

Teatteri

www.orimattilanteatteri.fi

Kuorot

ja muu musiikki

Perinkonut

www.perinkonut.fi

Ictus Spei

Orimattilan Mieslaulajat

www.orimattilanmieslaulajat.fi

Mallusjoen torvisoittokunta

Mutkattomat (www.mutkattomat.fi)

Kirjasto

Lahdentie 65

16300 Orimattila

puh. 044 781 3568

orimattilan.kirjasto@orimattila.fi

www.orimattilankirjasto.fi

Koulut:

pedanet/orimattila

”Tekstiilipuu” Helsingintien ja Artjärventien
risteyksessä.

Kuivannolla: Kuivannon Sankarihauta,
Ville Halmeen hauta hau-
tausmaalla, Vakaumuksen puolesta
kaatuneiden muistomerkki Katajamäessä,
saksalaissotilaiden muistomerkki
Artjärventien ja Koskustentien
risteyksessä, Ville Halmeen
kuolinpaikan muistolaatta.

Luhtikylässä: Selma Anttilan muistomerkki

Luhtikylän nuorisoseura talon
pihalla.

Artjärvellä: Alfred Tannerin muistomerkki
sekä Sibelius-muisto merkki

Kotiseutuarkistot

Orimattilan kotiseutuarkisto

Artjärven kotiseutuarkisto

Urho Kekkonen Arkisto

www.ukk-arkisto.fi

Vinkit ja linkit:

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto / www.lastenkulttuuri.fi

Tervetuloa lastenkulttuurin kattavaan valtakunnalliseen portaaliin. Portaali toimii verkostoitumisvälineenä ja tietopankkina

lastenkulttuuriorganisaatioille, lastenkulttuuri toimijoille ja lastenkulttuurin yleisöille. Sivustolta löytyvät alan

ajankohtaisimmat tiedot ja tapahtumat (mm. Menetelmäoppaat)

Lastenkulttuurikeskus EFEKTI / www.phlastenkulttuuri.fi

Efekti on kahdeksan Päijät-Hämeen kunnan alueella toimiva lastenkulttuurikeskus, jonka kautta järjestetään kulttuuritarjontaa

alueen päiväkoteihin ja kouluihin.

Arkkitehtuurikoulu Arkki / www.arkki.net

Lasten ja nuorten arkkitehtuurikoulu Arkki ry on yleishyödyllinen yhdistys, jonka tarkoituksena on tukea ja kehittää

lapsille ja nuorille suunnattua arkkitehtuuriin, rakennettuun ympäristöön, kulttuuriympäristöön, esineelliseen ympäristöön

sekä rakentamisen ekologisiin perusteisiin liittyvää kasvatustyötä.

www.sport.fi/varhaiskasvatus / www.suunnittelenliikuntaa.fi

Tietoa, valmista materiaalia liikunnasta; entinen Nuori Suomi - sivusto, mm. "Varpaat vauhtiin!" -kampanja

Ötökkätieto / www.otokkatiето.fi

Sivuston tekijät ovat FM Leena Luoto, joka on kirjoittanut tekstit ja FM Heikki Luoto, joka on kuvannut ötökät, ellei

kuvassa ole toisin mainittu. Tietoa puutarhan ja pihapiirin monimuotoisesta luonnosta ja inspiroivia valokuvia.

Kirjallisuus:

Musta tuntuu punaiselta; Sinikka Rusanen, Mirva Kuusela, Kati Rintakorpi, Kaisa Torkki; 2014

Loikaten leikkiin, rohkeasti rooliin!; Terhi Martinez-Abarca; 2015

Lasten oma vuosikirja; Tuula Korolainen, Riitta Tulusta; Lasten Keskus; 2014

Taiteen ja leikin lumous; Seija Karppinen; 2001

Teatteria tenaville; Raija Airaksinen, Seija Okkonen; 2006

Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa; Inkeri Ruokonen, Sinikka Rusanen, Anna-Leena Välimäki; 2009

Lasten ja nuorten taideterapia; Daniela Seeskari (2004)

Unennäkijä tulee – Hugo Simbergin kuvia; Marjatta Levanto; Otava; 2000

Uteliias puu; Merja Lieppinen, Alaya Anneli Willman; Lasten Keskus; 2008

Valokuvan terapeuttinen voima; Ulla Halkola, Lauri Mannermaa, Tarja Koffert, Leena Koulu (toim.); 2009

www.lastenkeskus.fi

www.opettajantietopalvelu.fi

Sovellukset (Appsit) tableteille

• Nuottiniitty - yhdistää maalaamisen ja musiikin / ANDROID APPS (Google Play) / iOS (App Store) •
Bamboo Paper / ANDROID APPS

(Google Play) / iOS (App Store) / Microsoft • Sanataituri / iOS (App Store) • Molla ABC - esiopetusikäisille
suunnattu suomenkielinen oppimispeli

tekstauskirjainten ja numeroiden piirtämisen harjoitteluun / ANDROID APPS (Google Play) / iOS (App Store)

• Matikkakunkku Juniori

Ilmainen / ANDROID APPS (Google Play) / iOS (App Store) • Ekapeli Alku / ANDROID APPS (Google Play) /
iOS (App Store) • Pikku Kakkonen

/ ANDROID APPS (Google Play) / iOS (App Store) • Hand shadow puppets lessons / ANDROID APPS (Google
Play) / iOS (App Store)

• Bee-Bot / iOS (App Store) • Ihmiskeho / iOS (App Store) • Tellagami Edu/ iOS (App Store) • Night sky Lite /
ANDROID APPS (Google

Play) / iOS (App Store) • Geoboard / ANDROID APPS (Google Play) / iOS (App Store) • Solar System Scope /
ANDROID APPS (Google Play)

/ iOS (App Store) • GarageBand / iOS (App Store)

